

Vantaan kaupungin tekoölyperiaatteet

Hyväksytty KH xx.xx. §

**Vantaa
Vanda**

Sisällys

1. Tavoitteet tekoälyn hyödyntämiselle	3
2. Tekoälyperiaatteiden perusta ja tavoitteet	4
3. Määritelmät	5
4. Säädökset ja käytänteet	5
5. Tekoälyratkaisuja ohjaavat periaatteet	6
6. Tekoälyratkaisujen vastuut ja organisointi	9
6.1 Kaupunginhallitus	9
6.2 Viranhaltijat	10
6.2.1 Hallintojohtaja	10
6.2.2 Tietohallintojohtaja	10
6.2.3 Kaupunginjohtaja tai apulaiskaupunginjohtajat	10
6.2.4 Palvelualuejohtajat	11
6.3 Vantaan tytäryhteisöjen päättäjät	12
6.4 Palveluntuottajat	12
6.5 Työntekijöiden ja muiden tietoja käsittelevien vastuu	12
7. Tekoälyn riskienhallinta	13
7.1 Tekoölyyn liittyvien riskien tunnistaminen	13
7.2 EU tekoällysäädöksen mukaiset suuririskiset tekoälyjärjestelmät	14
8. Toimintatavat	15
8.1 Tekoälyn käyttöönotto ja suunnittelu	15
8.2 Tietosuoja ja tietoturva	15
8.3 Tekoälyperiaatteita tukevat toimintaohjeet ja -malli	16
8.4 Vantaan kaupungin hyväksymät tekoälyratkaisut	16
8.5 Tekoälyperiaatteiden muutoksenhallinta	16

1. Tavoitteet tekoälyn hyödyntämiselle

Tekoälyratkaisuja on tarjolla runsaasti ja niiden käyttö kasvaa tulevaisuudessa entisestään myös nykyisten toimintojen uusien ominaisuuksien myötä. Tekoälyn nopea kehitys tarjoaa Vantaan kaupungille (jäljempänä "Kaupunki") uusia mahdollisuuksia toiminnan tehostamiseen, resurssien järkevämpään hyödyntämiseen sekä palveluiden laadun parantamiseen. Vantaan kaupungin palveluja ja organisaatiota kehittäessämme, tutkimme aina voiko tekoälyn avulla lisätä automatisaation kautta tuottavuutta ja palvelun sujuvuutta sekä tukea päätöksentekoa dataperusteisesti. Käyttökohteet turvallisiksi havaituille uusille tekoälyratkaisuille tulevat lisääntymään jatkossa tekoälyn kehittymisen myötä.

Tämä asiakirja luo Vantaan kaupungille yhteiset pelisäännöt ja turvallisen kehyksen tekoälyn hyödyntämiselle. Periaatteiden tarkoituksena on kannustaa kaupungin työntekijöitä kokeilemaan rohkeasti uusia tekoälyn hyödyntämistapoja ja tunnistamaan mahdollisuuksia työn sujuvoittamiseen ja palvelujen parantamiseen eri puolilla kaupunkiorganisaatiota.

Vantaalla tekoäly on osa jokapäiväistä työtä ja jatkuvaa kehittämistä. Tekoälyn käyttö ei siis ole erillinen teknologiaprojekti. Jokaisella kaupungin työntekijällä on mahdollisuus ja vastuu hyödyntää tekoälyä työssään silloin, kun se tukee työn tavoitteita ja tehdään vastuullisesti, tietoturva, tietosuoja ja voimassa oleva lainsäädäntö huomioiden. Kaupunki tukee henkilöstöään tekoälyn lukutaidon kehittämisessä sekä tarjoaa yhteiset linjaukset, ohjeet ja hyväksytyt toimintamallit tekoälyn käytölle.

Tekoälyn hyödyntämistä on suositeltavaa käsitellä aktiivisesti myös tiimeissä ja työyhteisöissä. Yhteinen keskustelu Vantaan kaupungin

omista käyttötapauksista, kokemuksista ja kysymyksistä tukee osaamisen ja tiedon jakamista, auttaa tunnistamaan hyviä käytäntöjä sekä vahvistaa yhteistä ymmärrystä siitä, miten tekoälyä voidaan tarkoituksenmukaisesti hyödyntää eri tehtävissä ja palveluissa. Vantaalla uskomme, että parhaat tekoälyratkaisut syntyvät käytännön työstä, todellisista tarpeista ja henkilöstön aloitteellisuudesta. Tekoälyn hyödyntäminen on yhteinen oppimismatka, jota Vantaan kaupunki kulkee yhdessä – kokeillen, kehittäen ja jatkuvasti parantaen toimintaansa.

2. Tekoälyperiaatteiden perusta ja tavoitteet

Nämä periaatteet määrittelevät kuinka tekoälyratkaisuja hyödynnetään, vastuutetaan ja millaisia käytäntöjä luodaan Vantaan kaupungilla. Periaatteet linjaavat tekoälyn vastuullista ja turvallista käyttöä.

Tämä asiakirja määrittelee ne periaatteet, tavoitteet, vastuut sekä seurannan ja valvonnan, joita noudatamme kaupungin asukkaiden, henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden oikeuksien ja luottamuksen varmistamiseksi. Periaatteita täydentävät yksityiskohtaisemmat tekoälyn hyödyntämistä koskevat ohjeet ja päätökset.

Asiakirjassa määritellyt periaatteet, vastuut ja seurannan käytännöt koskevat koko kaupunkikonsernia ja kattavat kaikki kaupungin toiminnot sekä toimintaan liittyvät yhteiset tietojärjestelmät ja infrastruktuuriset ratkaisut. Periaatteiden ja ohjeistuksen mukaista toimintaa edellytetään myös kaupungin konserniyhteisöiltä sekä yhteistyö- ja sopimuskumppaneilta.

3. Määritelmät

Tekoälylle ei ole yhtä vakiintunutta määritelmää. EU:n tekoälyasetuksen (EU AI Act) mukaan tekoälyjärjestelmällä tarkoitetaan järjestelmää, joka pystyy toimimaan itsenäisesti erilaisilla autonomian tasoilla ja joka kykenee mukautumaan käytön aikana. Tekoäly käsittelee sille annettua tietoa, jonka pohjalta se tavoittelee joko selkeästi ilmaistuja (eksplisiittisiä) tai epäsuorasti pääteltäviä (implisiittisiä) tavoitteita.

Tekoälyä voidaan käyttää erikseen tai integroituna osaksi kaupungin tietojärjestelmiä. Termiä tekoäly sovelletaan muun muassa generatiiviseen tekoälyyn, koneoppimiseen ja prosessiautomaation sovelluksiin.

Tekoälylle tunnistettuja ominaispiirteitä ovat mm:

- kyky suorittaa toimintoja, joita pidetään ihmisen älykkyyttä vaativina
- kyky itsenäiseen, autonomiseen toimintaan
- kyky olla vuorovaikutuksessa ympäristöstä tulevien signaalien ja datan kanssa ja sopeuttaa toimintaansa niiden mukaan suhteessa järjestelmän aiempaan toimintaan ja tuotoksiin (järjestelmän oppivuus)
- pyrkimys toteuttaa ihmisen järjestelmälle antamaa tavoitetta ja tuotosta tavalla, joka optimoi tulokset. ([Tekoällysanasto Suomi.fi](https://tekoalysanasto.fi))

4. Säädökset ja käytänteet

Tekoällyn käyttöä ohjaavat kansainväliset, EU-tasoiset ja kansalliset säädökset sekä eettiset ohjeistukset, joiden tarkoituksena on varmistaa, että tekoälyä hyödynnetään julkisissa palveluissa turvallisesti, eettisesti ja

tehokkaasti. Tekoälyratkaisujen valinnassa ja käytössä on varmistettava, että yksilön perusoikeudet ja yksityisyyden suoja sekä salassa pidettävät tiedot ovat turvattuina.

Eettinen ja vaatimustenmukainen tekoäly on lähtökohta ja vaatimus kaikelle tekoälyn käytölle. Tämä edellyttää erityisesti sitä, että tekoälyn käyttöönoton suunnittelussa tunnistetaan ja hallitaan lainsäädäntöön ja eettisiin vaatimuksiin liittyvät riskit, ja että tekoälyn käyttöä valvotaan.

Tekoälyn käytössä tulee aina huolehtia siitä, että ihminen valvoo tekoälyn toimintaa. Kaupungin työntekijä on aina vastuussa aineiston oikeellisuudesta ja laadusta. Tekoälytyökaluille ei voida siirtää työntekijälle kuuluvaa vastuuta.

Lainsäädännön lisäksi on noudatettava kaupungissa hyväksytyt tekoälyyn, tietosuojaan ja tietoturvaan liittyviä ohjeita ja määräyksiä. Kaupungin omat päätökset, määräykset ja ohjeet eivät saa olla ristiriidassa näiden periaatteiden, tietosuoja- ja tietoturvaperiaatteiden tai voimassa olevan lainsäädännön kanssa.

5. Tekoälyratkaisuja ohjaavat periaatteet

Niiltä osin, kun toiminnassa käytetään tekoälyä, kerrotaan tekoälyn käytöstä mahdollisimman avoimesti ja läpinäkyvästi tekoälyasetuksen mukaisesti. Tekoälyn käyttöä ei tarvitse mainita erikseen silloin, jos sitä on käytetty tukiälynä esimerkiksi ideoinnin tukena tai tekstin tuottamiseen.

Tekoälytoteutuksia käyttöön otettaessa on huolehdittava, että kaupungin hyväksytyt arvoja ja toimintamalleja, toimintaohjeita sekä yleisiä eettisiä periaatteita noudatetaan. Kaupungin käytössä olevat työvälineet ml.

tekoäly sekä kaikki muut teknologiset toteutukset ovat julkisen hallinnon ja viranomaistoiminnan työvälineitä, joten niiden käyttö perustuu kaupungin omien strategisten arvojen ja tavoitteiden lisäksi myös julkisen hallinnon yleiselle arvo- ja normiperustalle, virkamiesetiikalle ja viranomais-toimintaa säätelevälle lainsäädännölle.

Noudatamme tekoälyratkaisujen käyttöönotossa ja käytössä seuraavia periaatteita:

- **Ihmiskeskeisyys ja inhimillisuus**

Ratkaisuvalinnoissa asiakkaat ja henkilöstö ovat keskiössä, tekoäly toimii heidän tukena ja avustajanaan. Henkilöstö vastaa lopullisista päätöksistä ja asiakkaan kohtaamisesta niissä tilanteissa, joissa tämä on tarpeellista.

Tekoälyn käyttöä arvioidaan ennen käyttöönottoa ja tekoälyratkaisujen toimintaa seurataan.

Tekoälyratkaisujen käyttöliittymät ja asiakkaille annettavat vastaukset suunnitellaan selkeiksi ja ymmärrettäviksi ja ne huomioivat eri kieliryhmiä sekä erilaisen toimintakyvyn ja digitaidot.

- **Vastuullisuus ja eettisyys**

Tekoälyratkaisujen hyödyntäminen kaupungissa perustuu yhteisiin arvoihin ja vastuullisiin toimintaperiaatteisiin.

Ratkaisuvalinnoissa huomioidaan myös ympäristö- ja yhteiskunnalliset vaikutukset, kuten sähköntuotantotapa ja raaka-aineiden alkuperä.

- **Läpinäkyvyys**

Asiakkaita ja henkilöstöä informoidaan avoimesti ja selkeästi, kun he asioivat tai työskentelevät tekoälyavusteisen ratkaisun kanssa. Myös tekoälyllä tuotettu sisältö merkitään selkeästi tekoälyllä tuotetuksi.

- **Oikeudenmukaisuus ja syrjimättömyys**

Tekoälyn käytössä huomioidaan ihmisten moninaisuus sekä tekoälyllä käsiteltävän datan merkityksellisyys ja edustavuus. Tekoälyn käyttämästä ja tuottamasta aineistosta pyritään havaitsemaan ja hallinnoimaan algoritmit ja vinoumat, jotka voisivat aiheuttaa epäoikeudenmukaisia tai syrjiviä tuotoksia.

- **Luotettavuus ja turvallisuus**

Tekoälyratkaisujen toiminta on dokumentoitu ja selitettävissä työntekijöille, jotta he voivat luottaa sen tuottamiin suosituksiin työtehtäviään hoitaessa.

Kerrotaan ymmärrettävästi, mihin tekoälyä käytetään, mitä dataa hyödynnetään ja mitä hyötyjä ja rajoitteita on.

Tekoälyratkaisut noudattavat EU-tasoista ja kansallista lainsäädäntöä, kuten tekoälyä ja tietosuojaa koskevaa sääntelyä ja eettisiä ohjeita.

Tietoja ja henkilötietoja käsitellään vain käyttötarkoitukseen tarvittavassa laajuudessa ja ne suojataan asianmukaisesti tietoturvallisesti.

- **Uudistaminen ja kehittäminen**

Uusia ratkaisuja ja niiden mahdollistamia toimintamalleja kokeillaan rohkeasti ja vastuullisesti.

Arvioidaan vaikutukset palvelun laatuun ja yhdenvertaisuuteen ennen käyttöönottoa ja käytön aikana.

Ratkaisuja parannetaan jatkuvasti käyttäjäpalautteen ja vaikuttavuusdatan perusteella.

Henkilöstölle tarjotaan koulutusta tekoälyn mahdollisuuksista, rajoituksista ja turvallisesta käytöstä. Tiimit käsittelevät aktiivisesti tekoälyn hyödyntämisen tapoja omassa toiminnassaan.

6. Tekoälyratkaisujen vastuut ja organisointi

Tekoälyratkaisujen kehittämistä ja hyödyntämistä koskeva vastuunjako vastaa kaupungin hallintosäännössä sekä sisäisissä toimivalta-säännöksissä määritellyjä periaatteita, rooleja sekä tehtäviä.

Alla on määritelty tekoälyjärjestelmien kehittämiseen ja hyödyntämiseen liittyvät keskeiset roolit ja vastuut Vantaan kaupungissa. Perusperiaate on, että tiedon omistajat vastaavat alla kuvatun mukaisesti tekoälyn käytön järjestämisestä ja tiedon käsittelystä tekoälyn avulla.

6.1 Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus huolehtii kuntalain perusteella kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä hallintosäännön mukaan laillisuuden valvonnasta, ja siten kaupunginhallituksella on kokonaisvastuu kaupungin tekoälyn käytöstä. Kaupunginhallitus hyväksyy kaupungin tekoälyperiaatteen.

Kaupunginhallituksen ja viranhaltijoiden tulee sitoutua tekoälyn käytön jatkuvaan kehittämiseen sekä huolehtia toiminnan riittävästä resursoinnista.

6.2 Viranhaltijat

6.2.1 Hallintojohtaja

Hallintojohtaja vastaa tekoälyn riskienhallintamallista ja vahvistaa tekoälyn käyttöön liittyvät kaupunkitasoiset päätökset ja ohjeistukset.

Mikäli toimialat tai palvelualueet katsovat, että tarvitsevat tukea ja lausunnon suurriskisen tekoälyjärjestelmän taikka uuden tekoälyratkaisun käyttöönoton arviointiin, hallintojohtaja kokoaa asiantuntijaryhmän tätä varten vahvistettuna tietohallinnon nimeämillä asiantuntijoilla.

6.2.2 Tietohallintojohtaja

Tietohallintojohtaja vastaa kaupungin tekoälykäytön teknisestä ohjeistuksesta sekä vahvistaa niihin liittyvät kaupunkitasoiset päätökset ja ohjeistukset.

6.2.3 Kaupunginjohtaja tai apulaiskaupunginjohtajat

Kaupunginjohtaja/apulaiskaupunginjohtajat vastaavat oman toimialansa tekoälyn käytön järjestämisestä ja johtaa strategisesti tekoälyn käyttöä ja hyödyntämistä. Kaupunginjohtajan/apulaiskaupunginjohtajien tulee huolehtia riittävästä tekoälyn käytön resursoinnista, ohjeistamisesta, koulutuksesta ja asioiden säännöllisestä käsittelystä johtoryhmissä toimialoillaan. Apulaiskaupunginjohtajat vahvistavat omia toimialojansa koskevat tekoälyä koskevat erityisohjeet. Toimialakohtaiset erityisohjeet voivat tarkentaa, täydentää ja tiukentaa kaupunkitasoista ohjeistusta.

6.2.4 Palvelualuejohtajat

Palvelualuejohtajat ovat vastuussa tekoälyn käytön järjestämisestä oman palvelualueensa osalta. Johtajien tulee järjestää riittävä resursointi, jotta tekoälyä voidaan käyttää vastuullisesti ja turvallisesti omalla palvelualueella.

Palvelualuejohtajat ovat vastuussa palveluiden kehittämisestä ja tuottamisesta siten, että palveluissa käytetään tekoälyä voimassa olevien säädösten ja eettisten periaatteiden mukaisesti riippumatta siitä, onko palvelun osana hankittu teknologiaa tai ulkoistettu palvelun osia palveluntuottajille.

Palvelualuejohtajat vastaavat oman vastuualueensa osalta seuraavista asioista:

- Tekoälyratkaisun hyväksytyn käyttötarkoituksen ja syötettävien tietojen määrittely.
- Riskiarvioiden hyväksyminen.
- Sovellusten aktiivisen hyödyntämisen varmistaminen, tavoitteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seuranta.
- Käyttöönoton hyväksyminen tai hylkääminen.
- Perusoikeusvaikutusten arviointi, tietojärjestelmäkohtaisten käyttöohjeiden saatavuuden varmistaminen ja käytön periaatteiden määrittely.
- Käytön keskeyttämisestä päättäminen
- Poikkeamien ja toimintahäiriöiden ilmoittaminen järjestelmätoimittajalle ja tarvittaessa viranomaiselle
- Työntekijöiden perehdyttäminen tekoälyperiaatteisiin, ohjeisiin ja käytäntöihin sekä sitouttaminen niiden noudattamiseen.

6.3 Vantaan tytäryhteisöjen päättäjät

Vantaan kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen toimitusjohtajat, hallitukset ja päättäjät ovat vastuussa organisaationsa tekoälyn käytön järjestämisestä voimassa olevan säädösten ja eettisten periaatteiden sekä kaupungin tekoälyperiaatteiden ja ohjeistusten mukaisesti.

Tytäryhteisöjen päättäjät vastaavat organisaationsa vastuullisesta ja turvallisesta tekoälyn käytöstä. Päättäjien tulee huolehtia riittävästä resursoinnista, ohjeistamisesta ja koulutuksesta organisaatiossaan. Päättäjät vahvistavat omaa organisaatiota koskevat tekoälyn käytön erityisohjeet. Tytäryhteisöjen erityisohjeet voivat tarkentaa, täydentää ja tiukentaa kaupunkitasoista ohjeistusta.

6.4 Palveluntuottajat

Palvelusopimuksessa tulee sopia tekoälyn käyttöön liittyvistä vaatimuksista ja käytännön toteuttamistoimenpiteistä. Sopimuksissa tulee määritellä tarkasti kaupungin ohjeistukseen ja lainsäädäntöön perustuvat osapuolten roolit, vastuut ja velvollisuudet tekoälyn käytön toteuttamiseksi.

6.5 Työntekijöiden ja muiden tietoja käsittelevien vastuu

Jokainen tekoälyä käyttävä (esim. viranhaltija, työntekijä, luottamushenkilö sekä sopimus- ja yhteistyötahojen edustaja) on vastuussa tekoälyn vastuullisesta ja turvallisesta sekä eettisestä käytöstä.

Jokaisen on noudatettava Vantaan kaupungin

- tekoälyperiaatteita,
- tekoälyn käyttöön liittyviä ohjeita,

- palvelu- ja tietojärjestelmäkohtaisia tekoälyn käyttöön liittyviä käyttöohjeita.

7. Tekoälyn riskienhallinta

7.1 Tekoälyyn liittyvien riskien tunnistaminen

Tekoälyasetus ja muu lainsäädäntö, kuten tietosuoja-asetus, velvoittavat organisaatioita tunnistamaan ja hallitsemaan tekoälyn käyttöön liittyviä riskejä. Tekoälyasetus ei kiellä tekoälyn yleistä käyttöä, vaan kohdistuu erityisesti haitallisiin käyttötapauksiin ja riskialueisiin. Se jakaa tekoälyjärjestelmät neljään riskitasoon – kielletty, korkea riski, rajoitettu riski ja vähäinen riski – ja määrittää kullekin tasolle omat sääntönsä eli vaatimukset ja rajoitteet.

Tekoälyjärjestelmän käyttö arvioidaan etukäteen (kts. kappale 8.1.).

Järjestelmän käyttöä edeltävässä käyttöönotto-/vaikutustendarvioinnissa tehdään kaupungin hyväksymän ohjeistuksen mukainen riskikartoitus sekä määritellään toimenpiteet, millä näitä riskejä pienennetään.

Järjestelmälle on olemassa kohdan 6. mukainen vastuutaho, joka on vastuussa näistä toimenpiteistä sekä valvonnasta. Riskienhallinnassa noudatetaan EU:n tekoälysäädöksen vaatimuksia.

Edellä mainitut riskiluokat käydään systemaattisesti läpi osana tekoälytuotteiden riskien arviointia. Jos riskiarviossa havaittuja riskejä ei voida pienentää hyväksyttävälle tasolle, ei tekoälytuotetta ole mahdollista ottaa käyttöön.

Kuten kaikessa kaupungin riskien hallinnassa, tulee havaitut riskit käsitellä systemaattisesti kaupungissa hyväksytyjen ohjeiden ja vaatimusten mukaisesti.

Yksi keskeisimmistä riskeistä liittyy sellaisen ulkopuolisen palveluntuottajan palveluun, jonka käyttöönottoon ei sisälly mahdollisuutta neuvotella sopimuksesta. Usein ehdot pitää hyväksyä sellaisenaan, eikä palveluiden turvallisuutta ole mahdollista arvioida. Yksi keskeinen mahdollisuus ja keino hallita edellä mainittua riskiä on käyttää organisaation omaan tai vaikkapa julkishallinnon käyttöön erikseen rakennettua tekoälytoteutusta, esimerkiksi kotimaista, Suomessa sijaitsevaa tekoälypalvelua.

7.2 EU tekoälysäädöksen mukaiset suuririskiset tekoälyjärjestelmät

Erityistä huomiota tulee kiinnittää niihin tekoälyjärjestelmiin, jotka ovat EU:n tekoälysäädöksen mukaan korkeamman riskin järjestelmiä eli ns. suuririskisiä tekoälyjärjestelmiä (EU:n tekoälysäädös Liite III). EU:n tekoälyasetuksen mukaisesti suuririskinen tekoälyjärjestelmä tarkoittaa tekoälyä, joka voi aiheuttaa merkittävää haittaa ihmisten terveydelle, turvallisuudelle tai perusoikeuksille. Käyttöön otettavien tekoälyjärjestelmien osalta tulee tunnistaa, onko kyseessä suuririskinen tekoälyjärjestelmä. Suuririskiset tekoälyjärjestelmät voivat vaikuttaa suoraan mm. ihmisten oikeuksiin ja turvallisuuteen. **Suuririskisten tekoälysovellusten käyttöä tulee harkita toimialoilla ja palvelualueilla erityisen tarkasti.**

Tällaisen järjestelmän käyttöönotossa tarvitaan systemaattinen tapa tunnistaa, arvioida ja hallita riskejä koko elinkaaren ajan. Tekoälyasetus edellyttää suuririskisiltä järjestelmiltä mm. dokumentoitua riskienhallintajärjestelmää, laadunhallintaa, teknistä dokumentaatioita, ihmisen valvontaa, lokitietojen ylläpitoa eli kaiken kaikkiaan omaa hallintamalliaan. Lisäksi suuririskinen tekoälyjärjestelmä on rekisteröitävä EU-tietokantaan.

Suuririskisissä tekoälyjärjestelmissä noudatetaan tämän lisäksi normaalia tekoälynkäyttöönottoprosessia. Riskiarviointi tulee olla tehty ja vastuuhenkilöiden tulee olla se hyväksynyt ennen kuin järjestelmän hankintaa edistetään.

Käyttöönoton vastuutahot ovat vastuussa veloitteesta laatia perusoikeusvaikutusten riskiarvio (Fundamental Rights Impact Assessment, FRIA), joka kartoittaa, minkälaisia vaikutuksia tekoälyjärjestelmän käytöllä on henkilön perusoikeuksiin.

Perusoikeuksien arvioinnin tueksi laaditaan tarkempia ohjeita ja hankitaan tarvittavia työkaluja toimialan/palvelualueen käyttöön.

8. Toimintatavat

8.1 Tekoälyn käyttöönotto ja suunnittelu

Tekoälyratkaisu tulee toimialalla/palvelualueella dokumentoida ja hyväksyä kirjallisesti erillisen ohjeistuksen mukaisesti ennen tekoälyn käyttöönottoa.

Käyttöön otetun tekoälyratkaisun toimintaa on seurattava. Kaupunki valvoo varsinkin suuririskisten tekoälyjärjestelmien syöttötietoja sekä säilyttää niiden automaattisesti tuottamat, hallinnassaan olevat lokitiedot lainsäädännön ja lokiperiaatteen mukaisesti. Tekoälyjärjestelmien riskienhallinta toteutetaan kaupungin riskienhallintasuunnitelman mukaisesti ja osana tietosuoja- ja tietoturvariskien hallinnan prosesseja.

8.2 Tietosuoja ja tietoturva

Henkilötietojen käsittelyssä tekoälyn käyttöönotto arvioidaan tietosuojan vaikutustenarvioinnissa. Tähän on olemassa kaupungissa oma prosessi ja

työkalut. Kaupungin tietosuojaperiaatteissa on määritelty tekoälyn käytön periaatteet ja vastuut henkilötietojen käsittelyssä.

Tietoturvan osalta noudatetaan tekoälyn käyttöönotossa ja käytössä voimassa olevan tietoturvaperiaatteita ja vastuista.

8.3 Tekoälyperiaatteita tukevat toimintaohjeet ja -malli

Tekoälyperiaatteita toteutetaan ja täsmennetään erillisillä toimintaohjeilla ja -malleilla. Niissä kuvataan määriteltyjen periaatteiden käytännön soveltamista ja menettelytapoja tarkemmin.

8.4 Vantaan kaupungin hyväksymät tekoälyratkaisut

Kaupungilla työkäytössä ja kaupungin työvälineillä on sallittua käyttää vain hyväksytyjä tekoälyratkaisuja ja -sovelluksia. Näiden käyttö edellyttää aina voimassa olevan ohjeistuksen noudattamista. Kaupungin asiakirjoja tai niissä olevia tietoja saa käyttää ainoastaan hyväksytyissä sovelluksissa ja vain annetun ohjeistuksen mukaisesti.

Kaupungin luottamuksellista ja arkaluontoista tietoa tai henkilötietoja ei saa syöttää julkisiin tekoälytyökaluihin.

8.5 Tekoälyperiaatteiden muutoksenhallinta

Tekoälyperiaatteita päivitetään säännöllisesti vastaamaan lainsäädännöllisiä vaatimuksia, viranomaisten antamia ohjeistuksia ja tekoälyteknologian kehitystä. 6.2 kohdassa määritellyt viranhaltijat vastaavat muutostarpeiden tunnistamisesta ja niiden valmistelun koordinoinnista. Muutoksista tiedotetaan selkeästi kaikkia kaupungin toimijoita.

**Vantaa
Vanda**

Julkaisija
Vantaan kaupunki
pvm (esim. 01/2026)

Yhteyshenkilö tarvittaessa tai toimialatieto/yksikkö